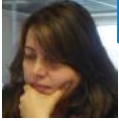

Sekizinci kez görmeyenler Türkiye şampiyonu Mümin Aksu

Bulgaristan'dan Türkiye'ye bir şampiyonluk öyküsü

Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fylimazmavikale@gmail.com

Fatma Yılmaz: Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu (GESFE'nin) 2014 Türkiye Satranç Şampiyonu Mümin Aksu ile yönetim kurulu üyesi ve sporcusu olduğu Çankaya Belediyesi Görme Engelliler Gençlik Eğitim ve Spor Kulübü'nde okuyucularımız için görüştük.

Öncelikle Görme Engelliler Türkiye şampiyonluğunuzdan dolayı kutluyoruz. Türkiye Görme Engelliler Satranç Şampiyonası kaç yıldır yapılıyor ve siz bunların kaçında şampiyon oldunuz?

Mümin Aksu: 2000'den beri yapıyor ve ben 2000, 2001, 2002, 2003, 2008, 2009, 2010 ve 2014 olmak üzere sekiz kez şampiyon oldum.

Şampiyon olmadığınız yıllarda derecenizin çok altlara düştüğü oldu mu?

Hayır, genel olarak ilk üçte yer aldım. 2012'de tur sırasında telefonum çaldı ve şampiyon olabileceken dördüncü oldum, daha altlara düştüğüm turnuva oldu mu hatırlamıyorum. Ama kesin olarak şunu söyleyebilirim: On beş yıldır Türkiye Görme Engelliler milli takım seçmeleri yapılıyor ve ben on beş yıldır milli takımdayım. Siz de bunların çoğunun canlı şahidisiniz zaten.

Şimdi biraz gerilere gidelim ve çocukluğunuzdan başlayarak sizi görme engelliler milli takımının daimi üyesi haline getiren başarı öykünüzü dinleyelim.

2012 Görme Engelli Ulusal Takım Vilnius (Litvanya) Büyükelçisi Akın Algan ile birlikte

1953 Bulgaristan'da Kırcaali'nin bir köyünde doğdum. Üçüncü sınıfa kadar köy okulunda okudum. 3-8. sınıfları Varna Görme Engelliler Okulu'nda okudum. 18 yaşında çalışmaya başladım, yirmi üç yaşında evlendim, eşim de çalışıyordu. Bir oğlumuz, bir kızımız, kızımızdan olma yedi yaşında bir de torunumuz var. Yaşayıp gidiyoruz kısacası...

Okul, iş, eş, çocuk... Satrançla ne zaman tanıştınız bu yoğunluk içerisinde ne kadar zaman ayırdınız?

Varna Görme Engelliler Okulu'nda arkadaşlar satranç oynuyordu, ben de merak ettim ve arkadaşlarım ilk öğretmenlerin oldu. Sonra bir satranç kulübüne üye oldum. Kulüpte antrenör eşliğinde haftada dört saat çalışıyorduk.

18 yaşına gelinceye kadar bu çalışmalar devam etti ama hiç turnuvaya katılmadım. 1971'de ilk kez turnuvaya katıldım. Sonuç kötü değildi ben de çalışmalarına devam ettim. Birkaç yıl içerisinde de Bulgaristan görme engelliler milli takımında yer almayı başardım.

Peki, sonra? Görünüşte her şey yolunda gidiyor, işiniz, eşiniz, çocuklarınız, başarılı olduğunuz bir hobiniz... Ama bütün bunlara rağmen ülke değiştiriyorsunuz...

Buna ülke değiştirmek denemez. 1989'da yaşadığımız zorunlu göçtü. Zorunlu olmasa gelmezdik.

Göç sonrası ne değişti hayatınızda?

Yeni bir ülke, yeni ülkede yeni bir şehir Bursa... Ama zamanla alışıyor insan. İş güç verilip belli standartlar sağlanınca biz de alıştık.

Türkiye'de görme engellilerle ve görme engelli satranççılarla nasıl tanıştınız?

Bursa'da kendi çevremde oynuyordum ama asıl tanışıklık 1999'da "Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV)'in düzenlediği satranç turnuvasıyla oldu. O turnuvanın sonucunda Selim Altınok, Kerim Altınok, Remzi Çolak ve ben ilk kez yurt dışında (İngiltere'de) Türkiye'yi temsil ettik. Bu turnuvanın bizim açımızdan ilk olmasının yanı sıra bir diğer önemi de uluslararası kültür ödülü almamız-

dır.

Türkiye'deki görme engelliler satrançı açısından Türkiye ve Bulgaristan'ı karşılaştırdığınızda neler söylemek istersiniz?

Arada çok fark var elbette. Bulgaristan'da 1970'lerde resmi turnuvalar yapılıyordu. Daha da geriye gidersek körlerde satrançın uluslararası alanda örgütlenmesi 1958 yılında International Braille Chess Association (IBCA)'nın kurulmasıyla başlamıştır. 1960'ların başlarından itibaren IBCA körlerin katıldığı uluslararası satranç turnuvaları düzenlemeye başlamıştır. Dünya şampiyonaları, olimpiyatlar, Avrupa şampiyonaları, Balkan birincilikleri gibi. Türkiye'de ise bu süreç 2000'de başlar. Yani aramızda en az kırk yıllık bir fark var. Bu durum IBCA'ya üye 58 ülke içindeki yerimizi de etkiliyor elbette.

Türkiye'de görmeyenler arasında satrançın yaygınlaşması ve başarımızın yükselmesi için neler yapılmalı?

Önce şunu belirtiyim: Satranç körler açısından son derece kolay, son derece risksiz bir uğraş. Masa başında ve ömür boyu oynanabilir olması bizim açımızdan büyük avantaj. Bu nedenle körler okullarından başlayarak çocuktan itibaren satranç eğitimine önem verilmeli.

Buna paralel olarak da:

Her yaş grubuna yönelik turnuvalar yapılmalı. Yaş gruplarında başarılı olan çocuklar GESFE desteğinde satranç eğitimi almalı.

Türkiye'de 16 tane görme engelli okulu var. Bu okulların öğrencilerinin katılımıyla okullararası takım yarışmaları yapılmalı. Bu yarışmalar elbette görme engelli spor kulüplerinin de katılımına açık olmalı.

TSF'de olduğu gibi görmeyenler arasında da takım yarışmaları yapılmalı. Hali hazırda 130'un üzerinde görme

engelli spor kulübü var. Bu kulüplerden 80'den fazlasında da satranç branşı aktif ama ne yazık ki kulüp yarışmalarımız yok. Oysa kulüp demek insanların sosyalleşmesi kendini bir gruba ait hissetmesi, takım arkadaşlarına karşı sorumluluk duyması demek. Bütün bunlar da bizler açısından gerçekten çok önemli.

Şu anda düzenli olarak yılda bir kez turnuva yapılıyor. Sonrasında bir yıl süresince neredeyse hiçbir şey yok. Oysa bu turnuva sonucunda ilk onda yer alan sporcular arasında bir döner turnuva yapılarak Türkiye şampiyonu çok daha sağlıklı koşullarda belirlenebilir.

Ayrıca yetişkinlere yönelik olarak da düzenli satranç eğitimi gerekli. Bu eğitim nasıl olmalı dersiniz yılda birkaç kez milli takım düzeyinde çalışma derim. Bunun dışında düzenli olarak da internet ortamında iyi bir antrenör eşliğinde dersler yapılmalı. Burada sözünü ettiğim çalışmalar elbette kadın, genç ve yıldız milli takımımız için de geçerli.

Yukarıda yılda bir kez turnuva yapıldığından söz ettiniz. TSF'nin ya da IBCA'nın düzenlediği turnuvalara katılmıyor musunuz?

Katılmak mümkün elbette ama ulusal ya da uluslararası bir turnuvaya katılmak önemli bir bütçe gerektiriyor.

Bu bütçeyi de bizim bireysel olarak sağlamamız mümkün değil ne yazık ki.

Bu konuda sizlere kimler destek olabilir?

GESFE bu konuda destek olarak milli takım düzeyinde yılda en az iki kez TSF turnuvalarına iki kez de IBCA turnuvalarına katılmamızı sağlayabilir. TSF de ulusal takım oyuncularının turnuvalara katılımını destekleyebilir. En önemlisi de kulüpler satranç branşının gelişmesi için çalışmalar yapabilir. Satranç takımları kurabilir, satranç eğitimi verebilir, özellikle de çocukların erken yaşta satrançla tanışması için ciddi çalışmalar yapabilirler.

Bunların dışında da sponsor bulunabilir ama ben bu konunun ayrı bir uzmanlık alanı olduğunu düşünüyorum ve bizlerin bunu başararak özel kurum/kuruluşlardan destek almamız çok zor. Belki bu konuda da sizler bizlere yardımcı olursunuz.

Bildiğim kadarıyla bir de kitap sorununuz var. Kendi kendinize çalışmak istediğinizde kullanabileceğiniz basılı satranç kitaplarınız var mı?

Evet, kitap konusu da bizim açımızdan sorun. Hem basılı yok hem de seslendirilmiş kitap sayısı yok denecek kadar az. Kitap konusunda gerçekten gören satranççıların desteğine ihtiya-

cımız var. Yüzlerce satranççı var. Çok değil, ömürlerinde bir tane satranç kitabını sesli olarak okusalar çok zengin bir kütüphanemiz olur. Şimdiye kadar bu konuda da sesimizi duyuramadık, dileğim Mavikale aracılığıyla bu isteğimizin de tüm satranççılara ulaşmasıdır.

Kısacası bütün bunlar yapılmalı başarı beklenecekse de bunlar yapıldıktan sonra beklenmeli. Ama ben şunu bir kez daha ısrarla belirtiyim. Yukarıda saydıklarımın hepsi yapılmalı hatta fazlasıyla yapılmalı ama bunlar yapılırken de sporun her alanının görme-yenler için bir terapi olduğu, sosyalleşmemizde önemli bir araç olduğu unutulmamalı. Bu nedenle yapılan her çalışma sonuca yani madalyaya takılıp kalmadan satrancın yaygınlaşması için, bizlerin sosyalleşmesi için, evimizden çıkma nedenimizin olması için olmalı. Bütün bunlar olmuşsa zaten başarı kazanılmış demektir, madalya olsa da olur, olmasa da.

Dergimiz aracılığıyla isteklerinizin tüm gönüllü kurum kuruluşlara, bireylere ve bu işin ülkemizdeki sorumlularına ulaşmasını diliyorum.

Yukarıda kurum kuruluşlardan, gönüllülerden, yetkililerden söz ettik. Siz de Çankaya Belediyesi Görme Engelliler Gençlik, Eğitim ve Spor Kulübü Derneği'nde yöneticisiniz. Buradaki görevinizden ve derneğinizi amaçlarından, dernek olarak yaptıklarınızdan söz eder misiniz?

Dernekte Yönetim Kurulu üyesiyim. Derneğimizin amacı görme engelli bireyleri hem ekonomik olarak hem de kültürel ve sosyal açıdan en üst seviyeye getirebilmektir. Bu amaçla üniversiteye hazırlıktan, bilgisayara, dil kurslarından meslek edindirme kurslarına kadar pek çok alanda ücretsiz eğitimlerimiz var. Şu ana kadar verdiğimiz meslek edindirme kurslarımızın sonucunda da 76 kursiyerimizi çeşitli sektörlerde işe yerleştirdik.

2014 Türkiye Görme Engelliler Şampiyonu Mümin Aksu-Ulusal Sporcu Remzi Çolak

Meslek edindirme ve eğitim kurslarımızın yanı sıra futbol, atletizm, halter, judo, yüzme, goolbol ve satranç branşlarında da çalışmalar yürütmekteyiz. Kulübümüzün bu alandaki çalışmaları ulusal ve uluslararası başarıları 2013'te basında büyük yer bulmuş olup İstanbul Boğaziçi Üniversitesi kulübümüzü "Yılın En Başarılı Amatör Spor Kulübü Ödülü"ne layık görmüştür. Bu ödülü almamızı sağlayan üst düzeyli başarılarımızı:

- 2014, Satranç Türkiye Şampiyonu.
- 2013, B1 (hiç görmeyenler) Futsal 1. Lig Türkiye şampiyonu.
- 2013, Halter Türkiye şampiyonu.
- 2013, Atletizm Türkiye Şampiyonu.
- 2013, B2 - B3 (az görenler) Futsal 1. Lig Türkiye üçüncüsü.

Gerçekten iyi çalışmalar yapıp görmeyenlerle ilgili birçok alanda büyük başarılar imza atmışsınız. Bu başarılarınızdan dolayı sizi ve kulüp yöneticisi diğer arkadaşlarınızı kutluyoruz.

Söyleşimizin sonuna doğru yenisinden satranca dönüp satrançla ilgili anılarınız desem...

Anılar... Bulgaristan'da yaşadığım yıllar... Milli takım seçmeleri yapılıyor. 40 hamle için 2 saat 30 dakika süreyle oynuyoruz. Son tur, beraberlik yapsam milli takım için yeterli. Bir hamle için 48 dakika düşündüm. Sonuç berabere ve milli takımdayım.

Yılımı hatırlamıyorum. Görme Engelli ulusal sporcu Bülent Oduncu'nun düzenlediği özel bir turnuvada Yakup Bayram ile karşılaştık. Benim bir vezirim, bir filim, bir piyonum var, 20 dakikadan da fazla sürem. Kendisinin bir veziri var; süresi de bir iki dakika ya var ya yok. Beraberlik teklif ettim, biraz daha oynayalım dedi ve beni mat etti. Böylece o maç da unutamadıklarım arasında hafızamdaki yerini aldı.

Gelelim satranç dışı konulara... Satranç dışında nelerle uğraşıyorsunuz?

18-29 yaş aralığımda koşucuydum. Yaş ilerleyince bıraktım ama hala iyi yürürüm hem de saatlerce...

Size hem dernekle hem de satrançla ilgili çalışmalarınızda başarılar, anılarınıza daha nice güzellikler katmanızı diliyorum, bu güzel söyleşi için okuyucularımız adına çok teşekkür ediyoruz.